

<http://www.mon.gov.ua/ua/news/archive-news/88/osnovni-polozhennya-proektu-zakonu-ukrajini-pro-vishchu-osvitu-nova-redaktsiya/>. 14. Сисоєва С.О. Освітні реформи: освітологічний контекст [Електронний ресурс] / С.О. Сисоєва. – Режим доступу :http://library.kpi.kharkov.ua/JUR/TPUSS%202013_3_2.pdf 15. Товажнянський В.Л., Григорович П.Г. Інноваційні технології в антикризовому розвитку машинобудівних підприємств. / Товажнянський В.Л., Григорович П.Г // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 113–119.

*Патумсіс-Семенюк О. В., Корпан Т. І.
НТУ «ХПІ»*

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА

Освіта є одним з основних факторів розвитку особистості, що сприяє орієнтації її у динамічному соціально-економічному середовищі.

У контексті європейської інтеграції зміни в суспільстві, в економіці, у стандартах життя вимагають нових соціальних пріоритетів у розвитку особистості. З особливою значущістю визначаються питання, пов'язані з формуванням нових компетенцій та з прискореною мобільністю соціальної поведінки. Все це висуває нові вимоги до інтелектуального рівня суспільства, у тому числі й до системи освіти та навчання протягом усього життя.

Освіта та навчання протягом усього життя у контексті Лісабонської стратегії з 2000 р. і Стратегія «Європа 2020» розглядаються як ключовий фактор досягнення спільної мети створення конкурентної і динамічної європейської економіки, заснованої на знаннях. Навчання протягом усього життя служить необхідною передумовою покращення соціального стану, формування громадянської позиції, особистісної та професійної реалізації і підвищення можливостей зайнятості. Акцент ставиться не на викладанні знань, а на розвитку індивідуальних здібностей та потенціалу людей вчитися.

Якість освіти оцінюється не тільки кількістю предметів, що вивчаються, і обсягом відповідного курсу, а насамперед, умінням вчитися, готовністю і здатністю до самоосвіти та самоаналізу. З іншого боку, якість освіти залежить від рівня освіти і кваліфікації викладацького складу.

Ефективність освітньої системи пов'язана з її внутрішньою організацією, використанням потенціалу навчальних закладів.

Безперервність навчання (навчання протягом усього життя) передбачає забезпечення можливостей, що дозволяють людям підвищувати свою кваліфікацію, міняти сферу своєї професійної реалізації. Проблеми безперервної освіти стали все частіше висвітлюватися у наукових виданнях. Курси, семінари організовувалися і раніше в більшості ВНЗ, але далеко не завжди вони розглядались у системі.

У літературі зустрічається велика кількість термінів, які стосуються освіти дорослих: безперервна освіта, освіта дорослих, професійна перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів, підвищення кваліфікації, додаткова професійна освіта, післядипломна додаткова освіта, післявузівська освіта тощо. Термінологічний аналіз дає можливість виявити змістовні та функціональні відмінності цих понять, які більш відносяться до сфери діяльності ВНЗ [1]:

Безперервна освіта – навчання довжиною у життя (lifelong learning); всебічна навчальна діяльність, здійснювана на постійній основі з метою поліпшення знань, навичок і професійної компетенції.

Безперервне професійне навчання – процес професійного вдосконалення і самовдосконалення керівних працівників і фахівців, який протягом всієї трудової діяльності відбувається на базі вже отриманої ними раніше вищої або середньої спеціальної освіти.

У проекті Концепції освіти дорослих в Україні, який уперше було оприлюднено на засіданні бюро відділення професійної освіти і освіти дорослих Академії педагогічних наук України 3 березня 2009 р., зазначено, що освіта дорослих – пролонгований процес і результат розвитку людини (особистості, громадянина, індивідуальності, фахівця), що відбувається упродовж усього життя, завдяки якому дорослі розвивають свої здібності або підвищують професійну кваліфікацію [3, с. 23]. Крім того, як визначають науковці, освіта дорослих – феномен, характерний для високорозвинених країн світу, показник рівня економічного, політичного та інтелектуального розвитку. Її доцільність є загальновизнаним фактом, оскільки переважна більшість розвинених країн у певному сенсі своїм технологічним, соціокультурним і економічним прогресом зобов'язана освіті дорослих [4, с. 171]. Не можна обійти увагою видання, що стосуються безперервної освіти, оскільки містяться в них теоретичні підходи, резуль-

тати соціологічних досліджень, аналітичні огляди, практичні приклади та прикладні розробки, які представляють інтерес [2].

На сучасному етапі вкрай важливе формування методичної культури педагога. Це процес цілеспрямованого включення педагога в різні види методичної діяльності у відповідності до інформаційно-методичного середовища, що забезпечує становлення мотиваційно-ціннісного ставлення педагога до методичної діяльності, освоєння і трансляцію норм і цінностей методичної культури, розвиток методичної компетентності та здатності до творчої самореалізації педагога в методичній діяльності.

Педагогічна модель формування методичної культури педагога у процесі додаткової професійної освіти (системи підвищення педагогічної майстерності) повинна бути заснована на культурологічному, діяльнісному, особистісному підходах, принципах: індивідуалізації, інтерактивності, рефлексивності, інтегративності, наступності, взаємодоповнення; передбачає орієнтовно-ціннісний, діяльнісний, рефлексивно-оцінний етапи формування методичної культури, що включають цільовий, змістовий, технологічний і результативний компоненти.

Результативність формування методичної культури педагога у процесі додаткової професійної освіти забезпечується сукупністю організаційно-педагогічних умов: інтеграцією можливостей системи підвищення педагогічної майстерності, участі педагога в методичній роботі університету та професійної самоосвіти педагога; здійсненням науково-методичного та експертно-консультаційного супроводу методичної діяльності педагога.

Рівень методичної культури педагога повинен оцінюватися за критеріями: ціннісне ставлення до методичної діяльності; мотивація підвищення рівня методичної культури; здатність до розробки методичного забезпечення освітнього процесу відповідно до сучасних вимог; здатність до оцінки і самооцінки методичної діяльності, її продуктів; здатність до передачі культурного досвіду здійснення методичної діяльності; творча активність у методичній діяльності, за відповідними їм показниками і індикаторами [5].

Будучи методистами методичного відділу і в той же час активними учасниками (організаторами) системи освіти дорослих (системи підвищення педагогічної майстерності викладачів), ми постійно знаходи-

мося у пошуку нових форм та методів удосконалення організації навчального процесу у відповідності до викликів сучасності.

В НТУ «ХПІ» питання якості освіти, підвищення якості методичного забезпечення, удосконалення педагогічної майстерності та формування методичної культури педагога постійно знаходяться у полі зору ректорату та методичного відділу університету. На його базі протягом багатьох років існує система підвищення педагогічної майстерності викладачів, яка на сьогодні потребує модернізації у бік формування методичної культури педагога.

Одним з головних завдань методичного відділу є організація і проведення методичних семінарів для викладачів нашого університету та викладачів інших вищих навчальних закладів. Протягом останніх років наші викладачі мали змогу вдосконалювати педагогічну майстерність у 14–16 методичних семінарах. За останні 5 років у методичному відділі удосконалили свою педагогічну майстерність 1578 науково-педагогічних працівників. Ці семінари розраховані на навчальний рік й охоплюють найактуальніші теми.

Основні напрямки роботи семінарів, які направлені на удосконалення педагогічної майстерності викладачів та практичне їх навчання:

- сучасні педагогічні технології;
- методи активізації навчального процесу;
- психолого-педагогічні аспекти підвищення мотивації студентів;
- засоби постійної підтримки уваги студентів;
- оволодіння і впровадження інноваційних методів навчання;
- аналіз причин виникнення та засобів вирішення педагогічних конфліктів;
- підвищення професійної культури викладачів тощо.

Одним з напрямків удосконалення педагогічної майстерності викладачів НТУ «ХПІ» є визнана в Україні і за кордоном щорічна методична Міжнародна школа-семінар «Сучасні педагогічні технології в освіті».

Під час її проведення удосконалення педагогічної майстерності викладачів здійснюється шляхом їх практичного навчання сучасним освітнім технологіям, що застосовуються у викладанні, вихованні та розвитку особистості, які розробляються та впроваджуються нашими провідними науково-педагогічними працівниками.

Ми вважаємо, що Міжнародна школа-семінар є визнанням високого рівня розвитку педагогічних технологій і педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників нашого університету.

Наступним важливим напрямком у системі роботи з підвищення педагогічної майстерності є спільна робота Методичної ради і Методичного відділу з деканами факультетів та їх заступниками з методичної роботи, в якій вони:

- організують і контролюють методичну роботу на факультетах;
- допомагають здійснювати методичну роботу на кафедрах;
- аналізують роботу, спрямовану на вдосконалення педагогічної майстерності;
- забезпечують методичний супровід викладачів, що використовують сучасні педагогічні технології;
- розповсюджують передовий досвід застосування інноваційних технологій у навчальний процес;
- виносять проблемні питання для розгляду на Методичну раду університету.

За для перспективного розвитку методичної роботи в НТУ «ХПІ» ми вбачаємо такі напрями роботи щодо подальшого удосконалення педагогічної майстерності викладачів:

1. Удосконалення роботи методичних семінарів, що проводяться на базі методичного відділу, у відповідності до нових потреб.
2. Запровадження «Школи молодого викладача».
3. Залучення до участі у роботі наших щорічних Міжнародних шкіл-семінарів більшої кількості викладачів НТУ «ХПІ».
4. Створення умов для подальшого опанування викладачами університету сучасних педагогічних технологій та їх використання у навчальному процесі.
5. Сприяння ознайомленню професорсько-викладацького складу з результатами психолого-педагогічних і методичних досліджень викладачів нашого університету.
6. Розроблення Концепції організації методичної роботи в університеті.
7. Трансформування системи підвищення педагогічної майстерності викладачів, у бік формування методичної культури педагога.

Таким чином чітка система роботи методичного відділу з безперервної освіти й всебічної методичної та організаційної допомоги факультетам, науково-педагогічним працівникам у впровадженні сучасних педагогічних технологій та формуванні методичної культури викладачів, сприятиме підвищенню якості освіти в університеті.

Список літератури: 1. Непрерывное образование : краткий словарь / под ред. Н.А. Лобанова, В.Н. Скворцова; предисл. Н.А. Лобанова; рец.: А.И. Добрынин, И.П. Кузьмин. – С.-Петербург : Файндер, 2002. – 42 с. 2. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с. 3. Клокар Н. Андрагогічна модель підвищення кваліфікації педагогів на засадах диференційованого підходу / Н. Клокар // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – № 2. 4. Лук'янова Л. Психолого-педагогічні засади запровадження самостійної пізнавальної діяльності в системі екологічної освіти / Л. Лук'янова // Гуманіт. вісн. Переяслав-Хмельницького держ. пед. ун-ту імені Г. Сковороди: Наук.-теор. зб.: Спец. вип.: Педагогіка. Вища освіта України і Болонський процес: Матеріали Всеукр. конф.: голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький, 2005. 5. Васильчук Н.В. Освітній моніторинг як метод управління якістю науково-методичної роботи// Педагогічний пошук. – 2014. – №2.

*Пономарьов О. С.
НТУ «ХПИ»*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ В СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Загальна постановка проблеми. Одна з основних особливостей сучасної освітньої парадигми полягає у компетентнісній орієнтації навчально-виховного процесу. Вона найбільш повною мірою відповідає синергетичним принципам самоорганізації, саморозвитку і самоуправління складних відкритих дисипативних систем. А саме такими системами виступають і сама освіта як важливий і відповідальний соціальний інститут, і особистості як студента, так і педагога. Однак теоретичні пошуки дослідників і у сфері застосування в освіті постнекласичної методології, що ґрунтується на синергетиці, і у сфері її компетентнісної орієнтації ще, на жаль, не отримали належної практичної спрямованості. Тому педагогам-практикам доводиться самотужки здійснювати творчі пошуки шляхів і способів істотного підвищення ефективності навчально-виховного процесу і забезпечення високого рівня якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Одним з таких шляхів виступає раціональна, логічно побудована,